

Tjänsteställe, handläggare
Samhällsplanering och Infrastruktur, Karin
Wallin

Sammanträdesdatum
2025-11-18

FöredragningsPM
Dnr: 25RS10124

Organ
Regional tillväxtnämnd

Remiss – förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättade av Fonden för ett sammanlänkat Europa för perioden 2028-2034

Förslag till beslut

Regional tillväxtnämnd beslutar

att svara på remissen enligt föreliggande förslag

Sammanfattning

EU-kommissionen har lagt fram ett förslag om en ny programperiod för Fonden för ett sammanlänkat Europa (CEF) för åren 2028–2034. Förslaget innebär en kraftig budgetökning till cirka 81,4 miljarder euro, där medlen riktas till energi- och transportinfrastruktur. Särskilt fokus ligger på gränsöverskridande projekt (gäller både energi och transport) och militär rörlighet. Den digitala delen av CEF lyfts ut och blir en del av det nya finanseringsverktyget konkurrensfonden.

CEF ska fortsatt finansiera utbyggnaden av det transeuropeiska transportnätet (TEN-T) och energiunionen, med prioritet på att slutföra stomnätet till år 2030 och det utvidgade stomnätet till år 2040. Samtidigt minskar möjligheterna för inhemska projekt utan gränsöverskridande dimension att få CEF-finansiering, då dessa istället hänvisas till nationella och regionala partnerskapsplaner för medfinansiering. Förslaget innebär även att medfinansieringsgraden för vissa projekt kan höjas till 50 procent. För svensk del pekas bland annat projekten Umeå–Luleå–Oulu och Stockholm–Oslo ut av EU-kommissionen som de anser är av gemensamt intresse med en gränsöverskridande dimension.

Förslaget är nu föremål för förhandlingar mellan EU:s institutioner och medlemsstaterna inför planerad start år 2028.

Förslaget till svar på remissen välkomnar att budgeten till CEF ökar men lyfter

Tjänsteställe, handläggare
Samhällsplanering och Infrastruktur, Karin
Wallin

Sammanträdesdatum
2025-11-18

FöredragningsPM
Dnr: 25RS10124

behovet av att även fortsatt avsätta medel till åtgärder i det övergripande nätet, de urbana noderna och anslutningar till till exempel flygplatser som inte är en del av stomnätet. Möjligheten till finansiering via NRPP till infrastruktur är inte principiellt dåligt men medel till investeringar som inte är prioriterade inom CEF måste säkerställas. Vidare välkomnas ökningen av medel till åtgärder för militär mobilitet men behovet av att prioritera åtgärder som bidrar till såväl militära behov understryks. I förslagets bilaga pekas korridoren Stockholm-Oslo ut som en viktig europeisk transportkorridor vilket välkomnas. Förslaget till svar på remissen lyfter också det eventuella behovet att se över den svenska processen för att söka medel från CEF samt att medel som tilldelas från fonden måste tillföras den nationella budgeten för infrastrukturinvesteringar.

Ärendebeskrivning

Bakgrund

EU-kommissionen presenterade den 16 juli 2025 ett nytt budgetförslag för årsperioden 2028–2034¹. Budgeten innehåller bestämmelser om finansiering av åtgärder och program inom alla EU:s politikområden. Den nya långtidsbudgeten föreslås uppgå till nästan 2000 miljarder euro, fördelade på fyra huvudområden:

- Huvudområde 1 - Ekonomisk, social och territorial sammanhållning, jordbruk, marint och ruralt välstånd och säkerhet
- Huvudområde 2 - Konkurrenskraft, välstånd och säkerhet
- Huvudområde 3 - Ett globalt Europa
- Huvudområde 4 - Administration

Transport- och energiinfrastruktur samt energiproduktion föreslås ska stödjas i varierande grad av EU:s olika finansieringsprogram och instrument, inklusive genom en fortsättning på den nuvarande Fonden för ett sammanlänkat Europa (Connecting Europe Facility, CEF), men också genom Huvudområde 1, de nya så kallade nationella och regionala partnerskapsplaner (NRPP), inom Huvudområde 2 den nya Konkurrenskraftsfonden och Horisont Europa samt inom Huvudområde 3, Ett globalt Europa.

Enligt EU-kommissionen ska det finnas möjligheter att göra investeringar i TEN-T-nätet via NRPP som kompletterar insatserna som görs inom ramen för CEF:en. I EU-kommissionens förslag till långtidsbudget skulle Sverige få cirka 10 miljarder euro att fördela i en NRPP.

Den huvudsakliga finansiering av transport- och energiinfrastruktur föreslås ske

Tjänsteställe, handläggare
Samhällsplanering och Infrastruktur, Karin
Wallin

Sammanträdesdatum
2025-11-18

FöredragningsPM
Dnr: 25RS10124

genom det nuvarande finansieringsverktyget, CEF, som blir kvar men med vissa förändringar. Vidare föreslås CEF ingå i huvudområde 2: "Konkurrens, välfärd och säkerhet".

Utgångspunkter i förslaget

Den nya CEF har som mål att främja EU:s konkurrenskraft, sammanhållning och säkerhet. Samtidigt ska programmet genomföras i linje med unionens klimat- och miljöpolitik, med målsättningen att EU ska uppnå klimatneutralitet senast 2050. Mer specifikt syftar den nya CEF till att bidra till:

- underlätta gränsöverskridande förbindelser,
- trygga EU:s säkerhet,
- öka Europas sociala marknadsekonomis konkurrenskraft,
- medverka till att bekämpa klimatförändringarna,
- bryta isolering och främja ökad ekonomisk, social och territoriell sammanhållning.

På transportområdet vill EU-kommissionen att CEF även fortsatt ska bidra till fullbordandet av det transeuropeiska transportnätet (TEN-T), med fokus på att slutföra stomnätet (core) och det utvidgade stomnätet (extended core) till år 2030 respektive år 2040. I vissa motiverade fall föreslår EU-kommissionen att CEF-medel kan gå till projekt i det övergripande nätet (comprehensive) som ska slutföras till år 2050, men fokus ligger tydligt på stomnätet.

På energiområdet ska CEF:en fortsätta bidra till fullbordande av energiunionen. Detta inkluderar bland annat att förbättra energiförsörjningstryggheten inom EU och underlätta integreringen av förnybara energikällor.

Förslag till prioriterade områden

Det föreslås att pengar ska fokusera på främst två huvudområden:

- Gränsöverskridande områden
- Militär rörlighet

Gränsöverskridande områden

Den gränsöverskridande dimensionen lyfts fram som viktig att hantera för att ytterligare kunna knyta samman unionen och stärka den inre marknaden. Det föreslås därmed att CEF-medel särskilt ska gå till särskilt projekt längs stomnätet (det med målår 2030 samt det utvidgade med målår 2024) i TEN-T med högt gränsöverskridande mervärde. Förslaget nämner inget om projekt längs det övergripande nätet.

Tjänsteställe, handläggare
Samhällsplanering och Infrastruktur, Karin
Wallin

Sammanträdesdatum
2025-11-18

FöredragningsPM
Dnr: 25RS10124

Investeringar i gränsöverskridande förbindelser med tredjeländer som bland annat bidrar till utvidgningen av TEN-T-korridorer till kandidatländer lyfts också fram som en del CEF:en ska fokusera på.

När det gäller energiområdet föreslås två typer av gränsöverskridande energiprojekt som särskilt ska prioriteras för finansiering för att fullborda energiunionen:

- Energiinfrastrukturprojekt inom el-, väte- och koldioxidtransportsektorerna som har betydande gränsöverskridande påverkan och har tilldelats status som projekt av gemensamt intresse eller projekt av ömsesidigt intresse enligt TEN-T-förordningen.
- Gränsöverskridande projekt inom förnybar energi som bygger på samarbetsavtal mellan medlemsstater enligt direktivet om förnybar energi.

Militär rörlighet

EU-kommissionen föreslår att en stor andel av investeringarna ska riktas till transportprojekt med dubbla användningsområden (civila och militära), så kallad dual-use-infrastruktur. Syftet är att möjliggöra smidigare militär rörlighet inom hela EU, samt att underlätta storskaliga förflyttningar av trupper, tung utrustning och material med kort varsel – något som dagens transportinfrastruktur (inklusive TEN-T) inte fullt ut klarar av.

Fyra så kallade prioriterade multimodala korridorer för militär rörlighet har identifierats inom EU: den norra, södra, centrala och östra korridoren. Dessa korridorer är trafikslagsövergripande och omfattar järnväg, väg, sjöfart och luftfart. Liksom TEN-T-korridorerna kan de ha olika sträckningar beroende på trafikslag. Inom dessa korridorer finns identifierade behov av betydande och brådskande investeringar (så kallade "hot-spot-projekt") för att undanröja akuta flaskhalsar och underlätta förflyttning av trupper och militär utrustning. Medlemsstaterna och den militära sfären (exempelvis Nato) har gemensamt identifierat dessa "hot-spot-projekt", som för närvarande totalt uppgår till cirka 500 stycken. Det finns inga kartor med korridorerna eller listor på "hot-spots projekt" tillgängliga för allmänheten.

Förslag till budget

EU-kommissionen föreslår att CEF:en för årsperioden 2028–2034 ska uppgå till cirka 81,4 miljarder euro. Pengarna ska främst gå till investeringar i transeuropeiska nät för transport- och energiinfrastruktur, inbegripet militär rörlighet och projekt för förnybar energi. Fördelningen områdena emellan

Tjänsteställe, handläggare
Samhällsplanering och Infrastruktur, Karin
Wallin

Sammanträdesdatum
2025-11-18

FöredragningsPM
Dnr: 25RS10124

föreslås bli:

- CEF-transport – cirka 51,5 miljarder euro, varav cirka 17,65 miljarder euro öronmärkts för projekt kopplad till militär rörlighet.
- CEF-energi – cirka 29.9 miljarder euro.

För den digitala delen (CEF Digital), som ingår i CEF under perioden 2021–2027, föreslås det att den lyfts ut och i stället bli en del av det nya finansieringsverktyget, ”Konkurrenskraftsfonden”.

Bedömning

Sammantaget innebär förslaget till CEF 2028–2034 flera betydande förändringar jämfört med CEF 2021–2027. Här presenteras de aspekter av förslaget som bedöms vara särskilt relevanta ur ett regionalt perspektiv.

- CEF:en får en kraftigt ökad budget jämfört med årsperioden 2021–2027 och ska framöver enbart fokusera på energi- och transportinfrastruktur:
 - CEF transport bedöms bli en dubbling jämfört med innevarande programperiod 2021–2027. En bidragande faktor är att budgeten för militär rörlighet får en betydligt högre budget.
 - CEF energi föreslås få ungefär fem gånger större budgeten jämfört med innehavande period.
 - CEF digital, som ingår i CEF under perioden 2021–2027, slås samman med flera andra program för EU:s nya finansieringsprogram, konkurrenskraftsfonden.
- Det föreslås att så kallade works/produktionsprojekt kan få upp till 50 procent i medfinansiering. För flera projektkategorier innebär detta en ökning från tidigare 30 procent. Den ökade medfinansieringsgraden innebär att den egna finansieringsandelen minskar betydligt jämfört med tidigare och fler projekt kan troligen bli ekonomiskt genomförbara. Det kommer troligen också leda till att fler medlemsländer och projektägare kommer söka CEF-medel och därmed ökad konkurrens.
- CEF 2028–2034 ska framför allt fokusera på att bidra till färdigställandet av stomnätet och det utvidgade stomnätet till år 2030 respektive 2040, i enlighet med den gällande TEN-T-förordningen. Detta är särskilt gynnsamt för stråken Godsstråket genom Bergslagen samt Oslo – Stockholm (egentligen Västra Stambanan och Värmlandsbanan) som ingår i stomnätet.

Tjänsteställe, handläggare
Samhällsplanering och Infrastruktur, Karin
Wallin

Sammanträdesdatum
2025-11-18

FöredragningsPM
Dnr: 25RS10124

- Det övergripande nätet, som enligt tidigare beslut ska vara klart till år 2050, har fått minskad prioritet och nämns nu endast i förordningens inledning. Detta kan innebära att det kommer bli betydligt svårare för transportprojekt inom det övergripande nätet att få CEF-finansiering, särskilt eftersom förslaget hänvisar till att medel från NRPP kan användas istället. Det diskuteras för närvarande att Sveriges NRPP-andel ska uppgå till cirka 10 miljarder euro, vilket talar emot att medel kommer att gå till några infrastruktursatsningar, med tanke på den kostnadsnivå som sådana insatser medför.
- CEF 2028–2034 ska särskilt bidra till att finansiera gränsöverskridande infrastrukturprojekt (både transport och energi). En förklaring är att utveckling av gränsöverskridande infrastruktur bedöms ha varit för långsam i nuvarande period. Detta innebär att det troligen blir svårare för inhemska projekt, med sträckning endast i ett land, att kunna söka medfinansiering genom CEF. Istället får sådana projekt ansöka och förlita sig på finansiering genom NRPP. Energi- och transportinfrastruktur föreslås också kunna få medfinansiering via program som finns i långtidsbudgetens huvudområde 3 ”Global Europe”.
- För svensk del finns två projekt utpekade av EU-kommissionen som de anser är av gemensamt intresse med en gränsöverskridande dimension. Dessa är ”Umeå-Luleå-Oulu (Botniska korridoren)” och ”Stockholm-Oslo”. Detta är positivt för stråket Stockholm-Oslo då detta borde betyda ökad chans till medfinansiering från CEF3.
- Projekt med fokus på förnybar energi som har ett gränsöverskridande mervärde för unionen pekas ut som särskilt viktiga att investera i. Syftet är att fortsatt bidra till att fullborda energiunionen och att underlätta gränsöverskridande samarbete inom området för förnybar energi (artikel 3, paragraf 2b i CEF3-förslaget).
- Urbana noder och anslutningar till flygplatser och väg- och järnvägsterminaler nämns inte i förslaget, vilket kan innebära även sådana projekt kommer behöva söka medfinansiering i NRPP. I Örebro län är Örebro en urban nod, Hallsberg är utpekad som en terminal i stomnätet och Örebro flygplats är utpekad i det övergripande nätet. För projekt kopplat till ovanstående ser alltså möjligheter till EU-finansiering ut att minska.
- Det finns också en skrivning i förslaget (artikel 9, paragraf 7) som säger att projekt som redan är fullt finansierade genom andra offentliga eller privata källor inte ska vara berättigade till medfinansiering. Detta kan komma påverka svenska projektansökningar möjligheter till att få CEF-finansiering då det idag endast är Trafikverket som får lämna in CEF-ansökningar som är beslutade i

Tjänsteställe, handläggare
Samhällsplanering och Infrastruktur, Karin
Wallin

Sammanträdesdatum
2025-11-18

FöredragningsPM
Dnr: 25RS10124

nationell plan och fullt finansierade. Hur detta kan komma att påverka är dock svårt att bedöma i nuläget då förslaget ännu inte är slutgiltigt.

Konsekvenser för miljö-, barn- och jämställdhetsperspektiven

Beslutet väntas inte få några konsekvenser för miljö-, barn och jämställdhetsperspektiven.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet väntas inte få några ekonomiska konsekvenser för Region Örebro län.

Uppföljning

Uppföljning av förslaget till förordning följs inom ramen för område Samhällsplanering och infrastrukturens omvärldsbevakning och arbete inom CPMR samt med att följa utvecklingen av EU's transportpolitik.

Beslutsunderlag

FöredragningsPM

Remiss – förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av Fonden för ett sammanlänkat Europa för perioden 2028-2034 (...)
(25RS10124-1)

Bilaga 1 remiss – Proposal for a regulation of the European parliament
(25RS10124-2)

Bilaga 2 remiss – Annex to the Proposal or a regulation (25RS10124-3)

Förslag till svar på remiss

Petter Arneback
Regional utvecklingsdirektör

Tjänsteställe, handläggare
Samhällsplanering och Infrastruktur, Karin
Wallin

Sammanträdesdatum
2025-11-18

FöredragningsPM
Dnr: 25RS10124

Skickas till:

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet
li.remissvar@regeringskansliet.se
li.transport.remissvar@regeringskansliet.se

Karin Wallin
karin.wallin@regionorebrolan.se